333333 S N 0009
LIBRARY-OF-CONGRE
DIV-OF PERIODICA
WASHINGTON

SVOBODA СВОБОДА

UKRAINIAN DAILY — УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

Пам'ятаймо про Україну!

VOL. C. No. 190. JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, OCTOBER 6, 1993. CENTS 25 ЦЕНТІВ ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СЕРЕДА, 6-го ЖОВТНЯ 1993. Ч. 190. РІК С.

„ПАПЕРОВА ВІЙНА" ТРИВАЄ

Київ (УНІАР). — Тут у понеділок, 4-го жовтня, пресова служба Міністерства Оборони України оприлюднила відповідь на звинувачення в російській пресі української сторони в односторонніх діях з метою підпорядкування Україні військових будівельних частин Чорноморської фльоти.

З цього приводу пояснюється, що Міністерство Оборони України взяло на себе керівництво будівельними військовими організаціями колишнього СССР, розташованими на території України згідно з протоколом про принципи взаємодії в перехідний період будівельно-мешканевих органів. Цей документ підписали у січні 1992 року міністер оборони України і заступник головнокомандуючого Об'єднаних збройних сил СНД з будівництва і розселення військ.

Начальникові капітального будівництва і розселення військ Міністерства Оборони України підпорядковано усі установи, за винятком будівельних структур Чорноморської фльоти, які в результаті односторонніх дій колишнього командування Чорноморської фльоти залишилися в оперативній підлеглості командування Чорноморської фльоти. Така ситуація привела до напруження і зробила будівельників у військовій формі козирем в руках командування об'єднаної Чорноморської фльоти, що використовується в політичних цілях. Крім того, зірвано виконання завдань з реформування військових будівельних підрозділів Збройних Сил України і спричинено ситуацію, коли громадяни України служать у військах та частинах, які не підпорядковані Міністерству Оборони України.

Заходи, яких вживає Міністерство Оборони України, спрямовані на те, щоб військові будівельники були виключені з політичних ігор і займалися спорудженням житла для військовослужбовців — громадян України.

Міністерство закордонних справ Росії, після протестів української сторони з приводу російських публікацій про зірвання угоди щодо ядерних роззброєнь, підтвердило, що всі досягнуті угоди з цього питання залишаються в силі. Російська сторона визнала, що заява Міністерства закордонних справ Росії була позбавлена об'єктивности і перекручувала дійсні події.

Італійські україністи доповідали в УВУ

Мюнхен, Німеччина (М. Ш.). У днях від 12-го до 16-го вересня ц. р. гостями Українського Вільного Університету були д-р Джіянфранко Джіраудо, професор слов'янської філології та директор Інституту европейських студій Венеційського університету і президент Італійської асоціяції україназнавців, та д-р Лука Кальві, генеральний секретар тієї асоціяції й літературний перекладач. Гості прибули, щоб зміцнити співпрацю з Українським Вільним Університетом. Ця співпраця започаткувалася два роки тому і в її ході науковий співробітник УВУ д-р Микола Шафовал брав участь у першій італійській конференції українознавчих студій в Венеції в травні ц. р.

Гості Венеціянського університету виконали інтенсивну програму праці, опрацьовану УВУ, що включала найперше ділові розмови з деканом проф. д-ром Зиновієм Соколюком з метою затіснити і конкретизувати існуючу співпрацю. Ректор УВУ проф. д-р Роман Дражньовський переслав з ЗСА писемний привіт гостям. Італійські україністи мали також окремі зустрічі з професорами УВУ, запізналися з книжковими фондами університету, обзнайомилися з діяльністю університету в минулому, а особливо на сучасним етапі реструктуризації й опрацювання нових форм діяльности. Італійські україністи звернули особливу увагу на видавничу діяльність УВУ. Проф. Джіраудо й д-р Кальві зложили також візити Апостольському Екзархові УГКЦ на Німеччину й Скандинавію Платонові Корниляку, почесному докторові УВУ, та генеральному консулеві України в Баварії д-рові Анатолієві Пономаренкові.

У вівторок, 14-го вересня, відбулася зустріч з професором, студентами й громадянством в головній викладовій залі УВУ. Вечором керував д-р М. Шафовал, який представив гостей і, як учень проф. Євгена Онацького, який між війнами інтенсивно діяв науково в Італії, подав коротку схему розвитку україністики в Італії. Проф. Джіраудо доповідав німецькою мовою на тему „Форми й кольори назви Русь", а д-р Кальві українською мовою про „Українську справу в італійській історіографії XX сторіччя". Доповідь проф. Джіраудо охоплювала історично-політичну тематику. У ній було представлено політичні маніпуляції навколо назви „Русь". У доповіді д-ра Кальві зображено долю українознавчих студій в Італії в цьому столітті. Під час дискусії й запитів присутні мали можливість обзнайомитися не лише з перспективами, але труднощами, які зустрічають в щоденній праці італійські україністи. Слід згадати, що напередодні відвідин УВУ появився італійською мовою „Худобячий бунт" М. Костомарова з вступною студією д-ра Кальві, в якій вперше подано в італійському світі українську національну приналежність автора.

Після зустрічі відбулося прийняття з можливістю на індивідуальні розмови з гостями.

ПІКЕТУЮТЬ РОСІЙСЬКУ АМБАСАДУ В УКРАЇНІ

Київ (УНІАР). — Тут в суботу, 2-го жовтня, група представників Громадянського Конгресу України (ГКУ), Соціялістичної Партії України (СПУ) і Партії Слов'янська Єдність (ПСЄ) провела пікетування російської амбасади. Учасники пікетування вручили представникам амбасади звернення до уряду, рад і президентських структур Росії.

У зверненні висловлена стурбованість з приводу гострого конфлікту в Москві, який може стати причиною розвалу Росії й дестабілізувати ситуацію на всій території колишнього СССР. Автори звернення закликали зняти блокаду російського „Білого дому", де перебувають Хасбулатов, Руцкой та їхні прихильники, відмовитися від силових рішень і прийняти нульовий варіянт, запропонований конституційним судом Росії.

Голова Християнської Демократичної Партії України (ХДПУ) Віталій Журавський надіслав президентові Росії Борисові Єльцину та голові Верховної Ради Росії Руслану Хасбулатову телеграму з закликом сісти за стіл переговорів і відвернути загрозу початку громадянської війни. В іншому випадку Росія може стати причиною нової гонки озброєнь.

На засіданні Народного Руху України 3-го жовтня ухвалено заяву, у якій НРУ закликає негайно посилити оборону державних кордонів України з Росією, митний огляд вантажів, щоб запобігти перевезенню зброї.

Українська Лейбористська (трудова) Спілка оприлюднила заяву з застереженням, що існує небезпека провокацій з боку проімперських сил в Україні. УЛС звернулася до Президента України Леоніда Кравчука з закликом: проголосити надзвичайний стан в Україні; вивести на кордон з Росією мобільні військові з'єднання української армії; провести часткову мобілізацію; взяти під контролю Військово-Морських Сил України всі берегові бази Чорноморської фльоти; попередити всіх прихильників Хасбулатова і Руцкого в Україні, що в разі активних дій проти незалежности України вони будуть інтерновані та вислані за межі України протягом 24 годин з забороною повернутися в Україну. „Вважаємо, що лише такі заходи можуть охолодити завойовницький запал московських імперіялістів щодо української незалежної держави", — пишуть автори звернення. УЛС висловила підтримку президентові Росії Б. Єльцинові.

Міністерство Закордонних Справ України оприлюднило заяву, у якій сказано, що події в російській столиці викликають стурбованість не лише в Україні, але й у всьому світі. Безпідставні заклики і дії Хасбулатова та його прихильників привели до кривавих дій, перервали мирний переговорний процес, спрямований на пошук мирного виходу із конституційної кризи. Міністерство Закордонних Справ України рішуче засуджує ті сили, які розпочали насильницькі дії та закликає керівництво Росії припинити кровопролиття. Україна підтримує ті сили, які борються за демократію і демократичну Росію.

З. Бжезінскі говорить про Україну

Джерзі Сіті, Н. Дж. — На тижневій телевізійній програмі коментатора політичного МекЛофліна „Один на один" минулого тижня гостем був відомий приятель українців, колишній дорадник Президента ЗСА в справах безпеки д-р Збігнєв Бжезінскі, тепер професор міжнародних відносин.

У розмові із телевізійним коментатором д-р З. Бжезінскі висловив свої думки на тему теперішньої кризової ситуації в Росії, а при тому про Україну. На думку д-р Бжезінского, Росія буде старатися підпорядкувати собі незалежні держави, зокрема Україну, і створити диктаторську систему, яка ледве чи може прийнятися, коли Росія буде поступати так агресивно. Але така небезпека існує. Росія бажала б підпорядкувати собі Україну, або так укладати обставини, щоб самі українці рішили, що їм вигідніше бути у союзі з Росією, — думає д-р З. Бжезінскі.

На запитання коментатора наскільки це можливе, д-р Бжезінскі оцінює таку можливість на 35 до 45 відсотків і уважає, що до того прямується тому, що ЗСА не роблять нічого щоб заохотити українців до затримання незалежности і тому, що Захід не робить ніяких заходів, щоб постійно помагати Україні у реформах.

На запит коментатора, яке місце уважає д-р З. Бжезінскі за найбільше критичне, відповідь була, що увага ЗСА повинна бути звернена на Україну, але також на Росію, як на державу, що хоче приєднати Україну, а це може мати величезні геополітичні наслідки, які можуть бути некорисними так для Заходу, як і для Росії.

ЗАВЕРШЕННЯ РОКУ РОЗБУДОВИ УМ

Ню Йорк. — Управа Українського Музею влаштовує святочне завершення року розбудови музею, в якому участь братиме міністер культури України Іван Дзюба. В мистецькій програмі виступлять Н. Хома і С. Багратуні (віольончелі), вокальний ансамбль „Промінь" під керівництвом Богдани Волянської. Програму проводитиме Нестор Голінський. Імпреза відбудеться у неділю, 5-го грудня, в залі готелю Волдорф Асторія, 301 Парк аве., при 50-ій вулиці в Ню Йорку. Початок о год. 1-ій по полудні. Даток — 100 дол. від особи. За дальшими інформаціями слід телефонувати до Українського Музею (212) 228-0110.

ЗУСТРІЧ З М. ЗЕЛЕНЧУКОМ

Ню Йорк. — Місцевий Відділ Товариства Вояків УПА ім. ген.-хор. Р. Шухевича-Т. Чупринки в ЗСА влаштовує зустріч з головою Всеукраїнського Братства Вояків УПА хор. Михайлом Зеленчуком, який виступить з доповіддю на тему „Останні місяці боротьби ОУН-УПА в 1950-54 роках та сьогоднішня ситуація в Україні". Доповідь відбудеться у неділю, 10-го жовтня, о год. 2-ій по полудні в залі Організацій Українського Визвольного Фронту, 136 Друга аве. в Ню Йорку.

Проф. Я. Рудницький перебував в Україні

Оттава (ОУПС). — Після понад двомісячного перебування в Україні й участи в наукових та громадських політичних конгресах — та після проведення трьох академічних курсів, проф. Ярослав Рудницький повернувся з кінцем серпня до Канади. За свою політичну діяльність, головно як голова екзильного Уряду УНР в роках 1980-89, він одержав почесне громадянство міс-

(Закінчення на стор. 4)

Е. ШЕВАРДНАДЗЕ ОБВИНУВАЧУЄ РОСІЮ У ЗРАДІ ГРУЗІЇ

Тбілісі, Грузія. — У четвер, 30-го вересня, коли грузинські урядові частини покидали Абхазію, на них напали прихильники колишнього президента Грузії Звіяда Гамсахурдії, так звані звіядисти.

Це перша сутичка між урядовим військом і загонами прихильників З. Гамсахурдії, після того як колишній президент минулого тижня повернувся у Грузію з вигнання в Чечні. Активізація його прихильників це більше ускладнить і без того складне становище нинішнього уряду республіки і особисто голови держави Едуарда Шеварднадзе. Можливо, що тепер грузинам доведеться провадити боротьбу на два фронти — проти абхазьких сепаратистів і звіядистів.

У четвер абхазькі частини встановили повну контролю над територією своєї республіки, змусивши грузинське військо відступити. У Сухумі проводяться обшуки і розшукуються громадяни грузинської національности. Грузинів, що залишилися в місті, вбивають, — повідомило тбіліське радіо, — абхази проводять політику етнічної чистки". За неповними даними, в ході боїв за Сухумі загинуло понад 3,000 осіб і коло 50,000 грузинів були змушені стати втікачами.

„Втрата Абхазії надовго залишиться незаживаючою раною Грузії, — сказав в інтерв'ю Е. Шеварднадзе. — Якщо ми не зможемо повернути Сухумі і розгромити сепаратистів, відокремлення цього регіону може стати прикладом для інших областей, які захочуть самовизначення. Так Грузія може повернутися до феодальних часів, коли на її території існувало кілька держав".

Втрата Сухумі не тільки ускладнила становище уряду Шеварднадзе, але й викликала новий спалах активности колишнього грузинського президента З. Гамсахурдії. Недавно він сказав, що 50,000 його прихильників виступлять на допомогу урядовому війську. Однак його пляни швидко змінилися.

Е. Шеварднадзе знову обвинуватив російський уряд у зраді Грузії. Він заявив, що лише завдяки допомозі Росії, яка відкрила грузинсько-російський кордон, абхазькі загони дістали велику кількість нової військової техніки, що допомогло їм добитися перемоги.

МОСКОВСЬКЕ ПОЛІТИЧНЕ ПРОТИСТОЯННЯ ЗАКІНЧИЛОСЯ КРОВОПРОЛИТТЯМ І АРЕШТАМИ

Москва. — Як уже інформувалося, в неділю, 3-го жовтня, прокомуністична Верховна рада Росії спровокувала збройний конфлікт. Її прихильники спробували силою захопити будинок Московської міської ради, Кремль і телевізійну станцію Останкіно. Натовпи людей, підбурювані войовничими закликами Руслана Хасбулатова і Александра Руцкого, головними противниками законно обраного президента Бориса Єльцина, пробили також міліційні та омонівські кордони довкола „білого дому", з того моменту почався лік людським жертвам.

Ситуація загрозливо до такої міри, що безпорядки загрожували стати масовими, загальноросійськими. Тому в понеділок, 4-го жовтня, вдосвіта президент Б. Єльцин, а також прем'єр Віктор Черномирдін і перший віцепрем'єр Єгор Гайдар звернулися до народу і заявили, що бунтівники перейшли межі дозволеного і, проливши невинну кров, поставили себе поза законом. Виникла необхідність вдатися до армії. Того ж дня будинок парламенту оточили танки і підрозділи спеціяльного призначення. Не чекаючи штурму урядових військ, захисники „білого дому" почали стріляти в них з автоматів і кидати гранати. Аж тоді відкрили вогонь танкові гармати. У штурмі брали участь тільки офіцери, щоб не ризикувати життям молодих вояків. Після того, як були захоплені два перші поверхи „білого дому", А. Руцкой звернувся до уряду з проханням розпочати переговори. Його пропозицію уряд відкинув як занадто спізнену і зі свого боку висунув вимогу повної капітуляції.

В год. 2:30 по полудні з будинку парламенту під білими прапорами почали виходити перші групи бунтівників. Більшість серед них складали жінки, виглядало, що найбільш непоступливі хасбулатівці мали намір продовжувати збройний опір. І справді, через дві години стрілянина з обох боків спалахнула з новою силою.

Останніми здалися Р. Руцкой і Р. Хасбулатов. Разом з ними заарештовано генералів Баранникова, Ачалова, Макашова та інших відомих „червоно-коричневих діячів.

Щодо жертв, то покищо існує декілька версій. Спочатку повідомлялося, що їх кількість доходить до півтисячі, однак вже є дані, щоправда, ще не цілком перевірені, що за два дні конфлікту в Москві загинуло до 3,000 осіб.

Стало відомо, що в Москві загинуло декілька журналістів. Їхні прізвища повідомимо після одержання докладних інформацій.

ПАНАХИДА В ПАМ'ЯТЬ А. ФІГОЛЯ

Пассейк, Н. Дж. — Курінь „Лісові Чорти", коло „Хрещата", вшанують пам'ять Атанаса Фіголя Панахидою в неділю, 10-го жовтня, після останньої Служби Божої в українській католицькій церкві св. Миколая в Пассейку, Н. Дж. Участь візьмуть також члени місцевої Пластової Станиці. Після Панахиди відбудеться зустріч членів куреня „Лісові Чорти".

У СВІТІ

ПРЕЗИДЕНТ ПІВДЕННОЇ Кореї Кім Ен Сам заявив, що його уряд буде „послідовно здійснювати програму військової модернізації з метою запевнення миру на Корейському півострові і сприяння безпеці в усьому світі". Потребу зміцнення збройних сил президент К. Е. Сам пояснив тим, що „не зважаючи на брак харчів, Північна Корея продовжує нарощувати свої військові м'язи".

ОСКІЛЬКИ ЛІБІЯ не виконала ультиматуму західних держав і до 1-го жовтня не видала двох своїх громадян-терористів, З'єднані Стейти, Англія і Франція розпочали обговорення проєкту резолюції Ради безпеки, згідно з якою буде запроваджено додаткові антилібійські економічні санкції. Серед них — замороження лібійських рахунків у міжнародних банках, заборона летунських рейсів лібійських компаній у західні країни і припинення доставки технології для нафтової промисловости Лібії.

ЗА ОСТАННІЙ ВІКЕНД число жертв політичного насильства в Південно-Африканській Республіці збільшилося на 22 особи, 16 з них загинули в чорних передмістях Йоганнесбургу, де продовжуються жорстокі сутички між прихильниками Африканського національного конгресу і зулуської партії Інката. Серед убитих є також голова відділу Інкати в містечку Кватема Самуель Мота.

ОТТАВА ЗАПРОПОНУВАЛА, а Москва не відмовилася, щоб у грудневих парляментарних виборах в Росії брати участь канадські спостерігачі. Вони мають намір проконтролювати, наскільки ті вибори будуть демократичними. Канадський прем'єр-міністер Кім Кемпбелл не виключає, що наставлення її уряду до російського президента Бориса Єльцина може стати твердішим у тому випадку, коли він застосує збройну силу проти своїх політичних противників.

ГРЕЦІЯ ЗГОЛОСИЛА протест на адресу Туреччини у зв'язку зі спробою мусулманських екстремістів у Стамбулі підпалити грецьку школу, що належить православній Патріярхії. У спеціяльній заяві грецького міністерства закордонних справ підкреслюється, що це вже не перша антигрецька акція в Туреччині. Нещодавно невідомі злочинці опоганили православний цвинтар у Стамбулі і погрожували Патріярхові смертю. Греція вимагає, щоб турецька влада забезпечила права грецької меншини.

ЗГІДНО ЗІ СТАТИСТИЧНИМИ даними, обсяг японських інвестицій в китайську економіку в 1992 році збільшився вдвоє у порівнянні з 1991 роком і становив 1 біл. дол. Лише за минулий рік японські компанії запропонували 1,800 нових проєктів інвестицій в економіку Китаю, тобто більше, ніж на попередні 10 років. Цими днями японські соціологи опитали керівників 147 компаній, котрі входять у впливову федерацію економічних організацій країн — майже всі вони є певні що у XXI сторіччі Китай стане однією з найбільш розвинутих економічних держав світу.

ПІДТРИМУЮЧИ ЗУСИЛЛЯ президента Південно-Африканської Республіки Фредеріка де Клерка, спрямовані на расове замирення в країні, Китай вирішив відновити торговельні стосунки з ПАР. Спеціяльний китайський Комітет сприяння розвиткові міжнародної торгівлі оприлюднив заяву про свою готовість встановити тісні зв'язки між бізнесменами обох країн.

ХОЧ ЗГІДНО З ОФІЦІЙНИМИ даними число жертв недавнього землетрусу в Індії налічує до 21,000 осіб, чимало інформаційних джерел, наприклад делійська газета „Тайм оф Індія", називають інші цифри. Цілком можливо, що загинуло не менше, ніж 50,000 людей, а два мільйони індійців залишилися без даху над головою.

В АМЕРИЦІ

ПРЕСОВА СЛУЖБА Міністерства Оборони України повідомила, що від 4-го до 7-го жовтня в Україні перебувають представники військового відомства ЗСА. Американську делеґацію очолює асистент секретаря Департаменту оборони ЗСА з питань військової політики та плянування д-р Ґреґем Аллісон. Фахівці військового департаменту ЗСА відвідують Україну згідно з меморандумом про взаєморозуміння і співробітництво в галузі оборонних та військових відносин між Міністерством Оборони України і ЗСА.

У САН ФРАНСІСКО на конференції керівників організованого робітництва, яке зібралося для встановлення своїх цілей на наступних два роки, найбільш занепокоюючою справою виявляється є Північно-американська вільна торговельна угода. Це спірне питання викликає надто гострі реакції серед організованого та іншого робітництва країни, які в цьому вбачають життєву загрозу свого існування. Деякі з тих керівників, як Джей Мейзур, президент жіночої профспілки шиття одягу, та Віллям Байвотер, президент електричної профспілки, заявили, що не підтримуватимуть тих членів Конгресу, які голосуватимуть за угодою. На думку політичних спостерігачів це може мати великий вплив у таких стейтах, як Каліфорнія, Массачусеттс, Мишиген, Мізурі, Огайо та Пенсильванія.

ВИСТУПАЮЧИ В НЕДІЛЮ, 3-го жовтня, перед кореспондентами засобів масової інформації, які засипали його питаннями при поворотi до Білого Дому, президент Билл Клінтон без жодних вагань заявив, що винними у 13-денному конфлікті у Москві є противники президента Росії Бориса Єльцина. У дальшому тязі розмови з кореспондентами він підкреслив, що ЗСА та він особисто підтримують Б. Єльцина бо він єдиний старається вести Росію до демократичної системи управління. „Ми не можемо дозволити собі в цьому моменті на жодні сумніви, бо це додало б тільки заохоти тим, що намагаються знищити процес демократичних виборів і не хочуть будь-яких змін", — сказав Б. Клінтон.

ДО СЬОГОДНІШНЬОГО ДНЯ тягнуться неприємні наслідки з морсько-летунської конвенції, що відбулася у Лас Веґас, Нев., ще у 1991 році, на котрій 83 присутні жінки-офіцери зазнали неприємних залицянь зі сторони своїх колеґ-офіцерів мужеської статі. Розслідження тієї справи не дали конкретних результатів, бо слідчі не наважувались обвинувачувати у нетактовній поведінці своїх військових побратимів. Тепер справою зайнявся секретар Департаменту морської фльоти Джан Далтон, який звільнення найвищого рангового офіцера адмірала Френка Келсо. Одначе секретар Департаменту оборони Лес Еспин сказав, що справу розглядається та буде вона вирішена найближчими днями, бо тут не йдеться про одного адм. Ф. Келсо, але також про потягнення до відповідальности 12 інших адміралів і кількох генералів морської піхоти.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc at 30 Montgomery Street, Jersey City, N J 07302

Svoboda: (201) 434-0237 UNA. (201) 451-2200

Бюро УНС у Вашінґтоні: (202) 347-UNAW; (202) 347-8631 (факс.)

Postmaster Send address changes to
"Svoboda" 30 Montgomery Street, Jersey City, N J 07302
Tel (201) 434-0237 (201) 434-0807, (201) 434-3036

Second Class Postage paid at Jersey City, N J

Передплата на рік $40.00, на півроку — $22.00, на 3 місяці — $12.00
Для членів УНСоюзу $15.00 річно. За кожну зміну адреси — $1.00
Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda"

Статті і дописи підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою — За зміст оголошень Редакція не відповідає

P.O. Box 346 Jersey City, N J 07303

„Український Тижневик"

6-го жовтня 1933 року появився англомовний „Український Тижневик" ще тільки як сторінка „Свободи". 60-ти річний ювілей цієї газети спонукує до деяких споминів і міркувань.

На 1-му З'їзді Спілки Українських Журналістів Америки і Канади, який відбувся на Союзівці 30 і 31-го жовтня 1965 року, одну із тамтешніх доповідей виголосив покійний ред. Мстислав Дольницький з Філядельфії на тему „Проблема української англомовної преси". Він назвав вісім існуючих тоді у ЗСА і Канаді заголовків такої двомовної преси, але назвав їх ще „не повноправною і не повновартісною". Усе ж, передбачав її дальший розвиток і виконування позитивної місії. У дискусії були голоси „за" і „проти". Безкомпромісові патріоти-принципіялісти вбачали у двомовній пресі на американському континенті неґативний чинник, який сприяє асиміляції до англомовного оточення. Інші, навпаки, бачили в англомовній українській пресі засіб до збереження при українстві молоді, яка студіює в американських школах, говорить вдома по-українськи, але має труднощі у читанні українських текстів, бо має малий засіб слів і не знає української фахової термінології. Відомий письменник-журналіст Василь Софронів-Левицький, теж давно уже покійний бідкався, що понад мільйон українців в Америці й Канаді взагалі не читає української преси і вбачав в англомовній пресі можливий засіб до промовлювання до совісти українських людей на цьому континенті.

Сьогодні англомовна українська преса — це вже ніяка проблема. Вона стала повноправною і повновартісною. Вона виправдала своє існування так само, як виправдалася — спершу палко оспорювана — теорія д-ра Луки Мишуги про „дві батьківщини": можна бути добрим американським чи канадським громадянином і водночас добрим українським патріотом. Історія двомовної української преси не розпочалася в Америці й Канаді. За предтечу української преси вважається „Ґазетт де Леополь" у Львові у 1776 році. Туди ж належить у XIX сторіччі „Лємберґер Цайтунґ" — офіційний орган австрійського намісництва у Львові. В обох тих часописах писалося тоді про українську (руську чи пак русинську) дійсність в Австро-Угорщині.

Хоча література і преса тісно пов'язані (у Львові за Польщі між двома світовими війнами було Товариство Українських Письменників і Журналістів, ТОПІЖ) — проте існує теж поважна різниця щодо мови і тематики. У літературі можна заторкувати будь-яку тематику, але її приналежність до однонаціональної культури визначує — мова. Юзеф Лободовський своєю чудовою поемою „Пісня про Україну — є польським, а не українським поетом. В польській літературі і „Вінценза на срібній полонині" — це все твори польських письменників. Те саме стосується музичних композиторів — Пуччіні не став японським композитором, хоч автор „Мадам Баттерфляй" ані Бізе не став еспанцем, хоч автор „Кармен". І тому до історії української преси належить видавана у Москві у 1920-их роках російською мовою „ Українская Жізнь" під редакцією Симона Петлюри й Олександра Саліковського.

Англомовний „Український Тижневик", видаваний Українським Народним Союзом, займає почесне місце в історії української двомовної чи пак чужомовної преси. Знаменито редаґований тримає палець на живчику всіх цікавих подій і течій в українській спільноті в Україні та діяспорі, фахово зрівноважує інформації й коментарі. Від двох літ на першому місці ставить усе те, що діється в Україні. Однаково цікавиться політикою, як і культурою й економікою України і не промовчує теж важливих подій української західньої діяспори.

Із нагоди 60-річного ювілею англомовного „Українського Тижневика" треба вшанувати той часопис, який англійською мовою гідно репрезентує українство, і побажати йому „На щасливу путь" в майбутні роки.

ДОРОГІ УКРАЇНСЬКІ БАТЬКИ! ЧИ ВИ ВЖЕ ПЕРЕДПЛАТИЛИ ДЛЯ СВОЇХ ДІТЕЙ ДИТЯЧИЙ ЖУРНАЛ „ВЕСЕЛКА", ЩО ВИХОДИТЬ УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ?

Іван Кедрин

УКРАЇНА НА МІЖНАРОДНОМУ ФОРУМІ

30-го вересня ц. р. міністер закордонних справ України Анатолій Зленко виголосив на Генеральній асамблеї Об'єднаних Націй 45-хвилинну промову, яка стала найважливішою актуальною подією української дійсности. Її нелегко реферувати й нелегко коментувати, бо була пребагата змістом, який виповняв 14 машинописних сторінок. У строгому діловому тоні, але в елегантній мові дипломата, промовець дав нарис закордонної політики України у зв'язку з подіями у широкому світі. Вказав на тісний зв'язок політики України з міжнародною ситуацією та особливі труднощі всіх держав, які усамостійнилися після розвалу совєтської імперії, переживши довгі десятиріччя під комуністичним режимом. Підкреслив демократичний характер однаково внутрішньої, як закордонної політики України.

Чимало місця промовець присвятив проблемі нуклеарної зброї на території України. Хоч за числом і вагомістю тієї зброї Україна стала четвертою нуклеарною потугою світу, проте вона від самого початку свого існування заявляла і заявляє, що прагне бути державою безатомовою. Звернув увагу на велетенські кошти, що їх треба для розмонтування тієї зброї та частинного перетворення на мирні цілі, — більйони долярів, яких Україна не має. Україна прагне мирного співжиття і мирної співпраці з іншими державами СНД, як держава незалежна, що може відіграти поважну конструктивну ролю у новій конфіґурації сил в Европі та всьому світі. У тому широкому світі нема ще загального миру і ладу.

Усе ж, — сказав А. Зленко, — Україна вітає замирення на Близькому Сході з підписанням договору Ізраїля з лідером палестинців і вітає започаткування ліквідації однорасового правління у Південній Африці. Боліє, що все ще триває затяжна війна на Балканах, де вже згинули також українські вояки у рядах миротворчих сил, і що Грузія переживає громадянську війну на тлі етнічних конфліктів. Промовець не промовчав важкої економічної ситуації України у змаганні до переходу на вільний ринок та скаржився, що секретаріят Об'єднаних Націй підвищив членський внесок України без уваги на її економічну кризу. Міністер Зленко не назвав по імені Росію, яка порушує різними своїми актами недоторканість державних кордонів України, але це виходило ясно з його, Зленка, подяки Об'єднаним Націям, що вони натаврували відому резолюцію російського парляменту про „приналежність Севастополя" до Росії. Промовець згадав теж про Крим, як частину державної України.

Це був дуже добрий виступ репрезентанта України на міжнародному форумі, який засвідчив, що він прегарно орієнтується в політичних, економічних і військових актуальних справах. Дипломатія України — як на цьому місці вже неоднократно вказувано — не стоїть на висоті свого завдання, не нав'язала належного зв'язку з крайовими засобами масової інформації — пресою, радіо і телевізійними станціями — забагато ваги присвячує зв'язкові з українськими громадами у діяспорі, замало — зв'язкові з чужоземними громадами. На це є арґументи, які частинно виправдують такий сумний стан — відсутність професійних дипломатів у молодій державі й відсутність належних фондів. Для покращання справи у тих двох найважливіших ділянках треба часу, треба підготови вишколом і треба покращання економіки.

Коли обсада різних посольств України у широкому світі не дуже вдатна й щаслива, то виступ міністра Зленка на Генеральній асамблеї ОН ще раз потвердив, що керівництво міністерства закордонних справ... є в добрих руках. Усі речі роблять люди — проблема людей в Україні є, мабуть, головною причиною всіх турбот — політичних і економічних. Костянтин Морозов, міністер військових справ і Анатолій Зленко, міністер закордонних справ, зуміли здобути собі пошану української діяспори й міжнародного світу.

Василь Ленцик

ЩЕ ПРО ОДИН ЗБІРНИК

„Стрийщина — Історично-Мемуарний Збірник: Стрийщини, Скільщини, Болехівщини, Долинщини, Рожнітівщини, Журавенщини, Жидачівщини і Миколаївщини", томи I—III, редактори Ірина Пеленська і Климентій Баб'як, Літературно-мовний редактор Наталія Пазуняк, обкладинка Едвард Козак. „Стрийщина" вийшла під фірмою Наукового Товариства ім. Шевченка у відділі Український Архів в серії реґіональних збірників як том 49 Б, видавець Комітет Стрийщини, Ню Йорк 1990—93.

У половинії серпня 1993 року появився третій том Реґіонального Збірника „Стрийщина", який охоплює вгорі названі округи, що належать до Стрия. Хоча Комітет Стрийщини, який займався виданням цієї цінної публікації був заснований ще в 1963 році, то реалізація видання трьох солідних томів закінчилася, щойно в серпні 1993 року.

На це, що воно так довго тягнулося, склалися різні причини, які мусів поборювати Комітет, а головно редакція. Головна редакторка мгр Ірина Пеленська, яка вклала левину частину в зібранні матеріялу, зачала занепадати на здоров'ю і відійшла до вічности, а її наслідник мгр Климентій Баб'як, який займався також технічним оформленням Збірника, мав чимало труднощів, щоб це видання допровадити до успішного кінця. Треба з вдячністю згадати і покійну мгр Пеленську і мгра К. Баб'яка за їхній труд, щоб ті три величаві томи стали дійсністю. Немало труду вклали Евстахія Мілянич, д-р Ярослав Падох, Остап Савчинський, редактор „Квітучих Берегів", Лев Штинда і Володимира Падох. Очевидно без цілого ряду авторів, які написали свої спомини, чи таки цілі історичні розвідки, не були б ці три великі томи побачили денне світло. А

А матеріял у цих трьох томах цікавий, вартісний не лиш для кожного жителя тих околиць, але також для кожного українця, що цікавиться минулим свого краю, який складається з окремих реґіонів. Стрийщина зі всіми дооколишніми селами — це пребагата частина нашої землі, яка видала зі себе цілий ряд визначних діячів, як на політичному, так господарському і культурному полі. Звідси розгорнув був свою політичну, просвітянську і економічну діяльність великий національний трибун д-р Євген Олесницький, а ще раніше від нього стрийський декан о. Яків Шведицький, що брав участь в делеґації до цісаря Фердинанда 18-го січня 1849 року, за влади якого знесено панщину. Зі Стрийщини походить славний композитор і дириґент о. Остап Нижанківський, який був також добрим просвітянським та економічним організатором. Цього талановитого культурного і економічного діяча замордували поляки в 1919 році. Отець Остап Нижанківський, д-р Євген Олесницький і о. Северин Борачок дали почин до організації молочарської спілки, яка була знана на цілу Галичину і поза нею, як „Маслосоюз". Отець Северин Борачок парох Яйковець (тепер за большевиків перейменоване на Антонівку, зорганізував спілку „Збуту худоби". До цього то діяча приїздили: Іван Франко, Михайло Коцюбинський і Володимир Гнатюк. Стрийщина мала цілий ряд видатних священиків — діячів на церковному культурному і господарському полі. Назвати хоч би деякі імена, які самі за себе багато говорять, як: Охримовичі, Шанковські, Бобикевичі, Гошовські, Матковські, Раковські, Шараневичі; а вже у передвоєнних роках визначилися такі священики, як о. Савицький о. Ліщинський, о. Боднар Юрій, які дали початок священичому Товаристві св. Андрея.

У час визвольних змагань духовенство Стрийщини взяло активну участь в організації державного життя на місцях. До таких діячів належали: о. Григорій Музичка в Журавенщині, о. Щербанюк в Жидачівщині, о. Бандера, о. Притуляк, о. Цурковський, о. Роман Лободич, о. Галайчук, о. Юрій Боднар, о. Володимир Левицький, та багато інших.

Уже після війни в Журавенщині працювали на народній ниві о. декан Василь Пилипчук, парох Любші, о. Євген Герасимович, парох Люхович Зарічних в Жидачівщині о. Іван Скоробогатий о. Павло Чехут, який загинув на Сибірі. Про всіх тих співачів Божого слова і робітників на народній ниві є вдячна згадка в цій цінній книзі „Стрийщина".

Стрийщина видала також велике число членів Січових Стрільців, воїнів Галицької Армії, а в час польської, большевицької і німецької окупації неустрашимих борців за свободу свого народу. До тих у першу чергу належить св. п. провідник ОУН Степан Бандера, який згинув з рук большевицького агента в Мюнхені, Лев Ребет, який також згинув від скритовбивчого пострілу совєтського аґента, що вбив таким самим отруйним пострілом Степана Бандеру. Того злочину доконав зрадник Б. Сташинський. Зі села Конюхова походив безс-

(Закінчення на стор. 4)

ЖИТТЯ І ЗНАННЯ

Редагує Лев Яцкевич

У шуканні невідомого

Модерна людина та модерна наука мають не цілих 300 років. У 1632 році, коли кардинали засуджували Ґалілея за його наукові теорії, вони були переконані в тому, що земля становить осередок світу і що вона непорушна. Але 200 років пізніше, людина прийняла за неперечну правду, що не тільки наша земля, але і наше сонце і ціла наша ґалактика перебувають у невпинному русі. А ми самі пливемо на нашій плянеті, немов у космічному кораблі зі швидкістю 67,000 миль на годину довкруги нашого сонця і, щопівроку, пересуваємося — 180 млн миль впросторі, разом із сонцем, що теж не стоїть на місці.

Рушійною силою усіх великих задумів та починів була завжди людина, яку Творець наділив, не тільки свобідною волею та розумом, але й снагою пізнавання невідомого. І ця снага споконвіку не дає людині спокою; вона погнала Марка Польо до екзотичного Китаю, Христофера Колюмба до Нового Світу, Рональда Амудсена до північного бігуна, Авґустина Піккарда до стратосфери, а американських астронавтів — до Місяця.

У шуканні невідомого, вона натрапила на слід чарівної енерґії, яку ми, від грецької назви бурштину (електрон), назвали електрикою. Але за найбільше досягнення людини нашої доби слід вважати розшифрування структури матерії та запряження атомної енерґії до колісниці людських потреб. А збагнувши таємницю матерії, людина хоче пізнати таємницю праматерії і таємницю побудови всесвіту.

І тут, на наших таки очах, починається нова Одіссея космічних польотів. Її першим етапом було вичалення людини на Місяці, при драматичному суперництві двох технологічних потуг ЗСА та колишнього Совєтського Союзу.

Місяць вважається, загально, воротами всесвіту, сповненого більйонів сонць плянет і місяців, розсіяних щедро на бездоріжжях нашої ґалактики. Але все наше знання про ґалактику та безмежний всесвіт, основане на знанні тільки однієї плянети Землі, на якій ми живемо. Ми знаємо тільки один вид життя, того, що існує на землі. Ми знаємо характеристику тільки одного тіла, одну ґравітацію, одну силу магнетного поля та одну атмосферу.

На основі інформацій, які нам наші дослідні ракети: Марінери, Венери. Піонери та Вояжери принесли із усесвіту, ми маємо сьогодні змогу вперше порівняти магнетні поля нашої плянети з магнетними полями інших плянет, атмосферу нашої плянети з атмосферою інших плянет та їхніх місяців. Чим більше дослідних ракет та зонд вишлемо у всесвіт, тим більше поширимо засяг нашого знання. Ми більше, як впевнені в тому, що на багатьох плянетах нашого космосу існує інтеліґентне життя з високозаавансованими цивілізаціями. Конфронтація з тими цивілізаціями мала б драматичний вплив на дальший розвиток нашої цивілізації та спричинилася б до революційного звороту в нашій науці та в нашому світосприйманні.

Але відкриття Нового Світу, чи нових світів, космічним Колюмбом, вимагає не тільки багато часу, але і далеко більших швидкостей польоту ракет, що дорівнювали б майже швидкості світла. Новий Колюмб та залога його космічного корабля матиме тоді змогу зустрінутися віч на віч із законами айнштайнівської механіки, про які сьогодні читаємо тільки в повістях наукової фантастики.

Космічна доба, в яку ми недавно вступили, дає нам, крім поширу нашого знання, велику шансу та можливість проіснувати назавжди. Бо раз ставши стопою на поверхні Місяця та на поверхні Марса, ми зможемо поїхати до далеких зір та їхніх плянет, що кружляють довкруги них та відшукати хоч би одну із них закосичену блакитною атмосферою та золотим сонцем, подібним до нашого. А ставши ногою на тій плянеті, ми зможемо забезпечити цілій расі „гомо сапієнс" — довговічність. Бо на землі стане важко віддихати, коли людей стане забагато, тоді залишиться для людства єдина можливість — переселення до нових космічних кордонів та передання найціннішого квіту життя,— з одних рук до інших.

Д-р Володимир Боднар

ГІМНАЗІЯ В ЖОВКВІ

(Спомин юних днів)

II

Треба з прикрістю сказати, що польський шовінізм і нетерпимість до укранців проявлялися і далися відчувати, почавши від професорів-поляків та скінчивши на поляках, товаришах. Наприклад, професор польської мови Гавзер поголовно давав погану оцінку і то переважно українцям у вищих клясах. Сам був капітаном у резерві польської армії. Правдоподібно догадувався про нашу участь у протипольських виступах і гуртках, як у „Пласті" і в Організації Українських Націоналістів (ОУН). Був беззастережним антиукраїнцем. Наші бідолашні учні вищих кляс мусіли здавати поправку з польської мови після ферій і тоді жадали іспитової комісії з директором гімназії на чолі. Очевидно, що цілі вакації мусіли солідно студіювати, щоб приготувати себе науково і нервово до такого незвичайного іспиту.

З нашої кляси пригадую випадок з Ромком Банахом. Який нещодавно помер на серце у Торонто, він був інженером-механіком. Банах був визначним учнем навіть серед шикан у гімназії. Гавзер давав йому ноту „достаточно" з польської мови, в порівнянні з оцінками „дуже добре" зі всіх інших предметів. Це була очевидна і прозора наскрізь „сикатура". Але Ромко, — між іншим, син священика зі села Глинська, біля Жовкви, тож доїжджав поїздом до школи, — не був з тих, щоб піддатися. Він зажадав Комісії з директором Крижанівським на чолі, і в процесі іспитування і перевіряння його знань він діставав ноту „дуже добре". Йому це легко вдавалося, бо він був направду дуже здібним і добрим учнем. Таке ставлення і практики відносно українців витворювало в нас протидію і ще більшу консолідацію та духове спаєння. Ми знали і відчували, хто ми є і що ми перебуваємо на нашій батьківській землі.

В гімназії були професорами і кілька українців, як о. шамбелян Погорецький, колишній канцлер Єпископа Боцяна, який вчив релігію і провадив недільні екзорти (роздумування); Іван Сокіл — математика, фізика і хемія; Матківський — латина; Юхнович — німецька мова; проф. д-р Іван Крип'якевич — історія. Були серед поляків і такі, як Шах, що вчив рисунків, але насправді завданням його було передовсім стежити за діяльністю українців та доносити дирекції, або прямо поліції. Наприклад, ми по всі клясах, вишикувані в ряди, парами, мусіли брати участь в національних польських святах і обов'язково співати польський гимн. Ми звичайно старалися цього уникнути, і тоді Шах в клясі чіплявся до нас, мовляв, він спеціяльно обсервував, як українці не співали.

Ми очевидно старалися себе оправдати і то неправдою, що захрипли, або боліло горло. Все ж таки, якщо йому вдалося довести наше саботування співу і наш бойкот, то можна було б легко полетіти зі школи. В загальному, в тих часах і обставинах, існували строгі закони і санкції дотично нашої гімназистської поведінки внутрі і назовні. Ми вже були, так би мовити, „під вусом", але нам заборонялося зустрічатися вечорами з дівчатами, по 10-ій годині вечора, ми мусіли бути вдома, і взагалі не дозволялося ходити в суботи і неділі до кіна. Очевидно, на все була рада: ми переодягалися в цивільне убрання, насували на чоло кашкет та свобідно проходжувалися. Треба згадати, що в Жовкві була також і жіноча семінарія. Тому тяжко приходилося молодим відмовляти собі невинні проходи в парку чи на горі „Гарай". Щонеділі наш студентський хор співав на Службі Божій у церкві Св. Василія.

Тоді в церкві збиралася сама жовківська сметанка. Як була особлива оказія, то ми співали мішано зі семінаристками. Нагоди до зустрічів зі семінаристками були дуже рідкісні, хіба що в місяці травні по „маївках", або по пробах хору. Треба сказати, що деякі з тих платонічних симпатій пізніше увінчалися і вінчанням та щасливим родинним життям. Але одна така любовна афера на превеликий жаль, навіть закінчилася трагічно, бо вагітна семінаристка кинула себе під колеса потягу. Їй відтяло було обі ноги і вона в муках померла. Любовника усунуто з гімназії.

Дошкульною подією для українців Жовкви в загальному і також для нас, гімназистів була польська „пацифікація" наших свідомих селян, включно з нищенням і паленням українських культурних та економічних здобутків, рік 1930-ий. Жорстоку ролю в тих „подвигах" польської сп'янілої солдатески відіграв полк уланів зі Жовкви. Ці події ще більше гартували наші молоді душі і настроювали проти займанців-поляків. Польська поліція була вже на слідах діяння й акцій ОУН у Жовкві і гімназії. Спеціяльно в тому напрямку вславився детектив-„шподовнік" польської поліції Яцина. Мало що бракувало, і на судовій арені був би відбувся процес членів ОУН Жовкви, але ОУН застрілила Яцину руками боєвика Куликівця. Яцина повертався увечорі з українського концерту і в натовпі впав єдиний смертельний стріл. Спочатку убивника навіть не піймали. Згодом відбувся показовий судовий процес, в якому Зенона Матлу зі Львова та Куликівця засуджено на кару, яку пізніше замінено на досмертну тюрму, а Тараса Галапаца та Володимира Касарабу зі Жовкви засудили на довголітню тюрму від 12-ти до 15-ти років.

В 1934 році мого батька о. крилошанина Євгена Боднара перенесено зі села Смерекова до Мостів-Великих, містечка, розташованого на шосе Жовква—Сокаль. Батько був активним громадсько-суспільним діячем і довгий час — головою Надзірної ради Повітових кооператив Жовкви і також Повітової Молочарні. На тих і інших громадських постах йому доводилося провадити широкозакроєну кампанію боротьби проти „сельробів" і промосковських угрупувань, та передовсім проти таки самого директора Гумена. Жовківщина відроджувалася на очах, народ усвідомлювався національно і міцнів економічно. Наприклад, в році 1925-му в Смерекові не було жодних українських установ крім промосковських. При інтенсивній праці повітового аґронома інж. Макара Каплистого, о. Боднара та свідомих селян „Сельроб" і читальні „Качковського" перестали практично існувати. Студенти в неділі радо виїжджали на села, щоб допомагати селянам влаштовувати концерти, хори, п'єси, але головно усвідомлювати їх. У нашому селі Смерекові мої батьки приготували силами селянських дівчат і хлопців та їхнього хору п'єсу „Ой не ходи, Грицю", в якій ролю Гриця грав вдало товариш Дизьо Породько, родом з Куликова (помер молодим в еміґрації в Ґрацу, Австрія), а я грав ролю Потапа. Зібралося багато місцевого народу та з околичних сіл.

Закінчення буде.

Сила молитви

„Віра гори ворушить, молитва залізо ламає"... Від початку позбавлення Івана Дем'янюка американського громадянства, видалення його з ЗСА до Ізраїля, ув'язнення й засудження до кари смерти ізраїльським монстр-процесом, парафіяни церкви Покрова Матері Божої в Озон Парку, Н. Й., під проводом пароха о. Петра Огірка щиро молилися під час Служби Божої за визволення невинної жертви.

І сталося чудо — Всевишній вислухав молитов і Дем'янюк вийшов на волю та повернувся до своєї родини. Тепер парафіяни моляться за його здоров'я та многоліття.

В церкві св. Покрови над бічним престолом висить чудотворна ікона Богоматері. За свідченням місцевого ассемблімена до леґіслятури в Олбані Фридерика Д. Шмидта ця ікона, перед якою він молився, оздоровила його з тяжкої недуги.

В. Б.

Метрополітальний Фонд Руху за Демократизацію України

повідомляє:

продаж квитків на виграш авта і 8 картин визначних мистців України ПРОДОВЖУЄТЬСЯ

до того часу, аж буде потрібна сума на купно нового моделю „Таурус".

Квитки в ціні 50 дол. продають в місцевостях:

Ню Гейвен, Конн. — Христина Мельник — (203) 397-2087
Трентон, Н. Дж. — Наталка Посіва — (609) 259-2763
Ню Бранзвик, Н. Дж. — Дам'ян Ґеча — (908) 755-6156
Нюарк, Н. Дж. — Тарас Гунчак — (201) 635-5993

Час і місце переведення виграші будуть подані в пресі.

У зв'язку з українізацією в Україні, зокрема в східніх областях, дохід з виграші буде призначений на стипендії учителям української мови.

	Ціна	Пересилка
Політико-адміністративна мапа України: мірило 1:2000000, „Мапа ЛТД", Київ, 1992 р. Розмір 20x29 інч.	$6.00	$2.00
Тваринний світ України: мапа, „Мапа ЛТД", Київ, 1992 р. Розмір 22x31 інч.	$5.00	$2.00
Українці. Східна діаспора: атлас, „Мапа ЛТД", Київ, 1992 р.	$10.00	$1.00
Личаківський цвинтар: схема, „Мапа ЛТД", Київ, 1992 р.	$1.00	$0.35
Ми любимо Україну: поштівка, „Мапа ЛТД", Київ, 1992 р.	$0.50	$0.50

Можна придбати в книгарні „Свобода"
Мешканці стейту Ню Джерзі зобов'язані долучити 6% продажного податку.

УКРАЇНСЬКИЙ ДОСЛІДНИЙ І ДОКУМЕНТАЦІЙНИЙ ЦЕНТР
Українського Інституту Америки

Від імені адміністрації УДДЦ маємо честь подякувати вам знову за вашу допомогу УДДЦ.

Взимку цього року ми працювали в архіві Колюмбійського Університету. Ознайомилися і занотували спогади українських і російських (які працювали в Україні) політичних, військових і культурних діячів, які були учасниками і свідками подій під час Першої світової війни, революції, організації Українського Уряду (Центральної Ради, Гетьманату, УНР), повстанського руху 1920 років, військового комунізму, НЕПу, колективізації, голоду і репресій, а також Другої світової війни.

Весною ми провели підготовку до відзначення 60-ліття голодомору в Україні. Для цього ми сконтактувалися з Тексаським Університетом, від якого дістали копії цінних документів: фотографії, статті про голод в газетах того часу й інше. Дістали також матеріяли про голод з бібліотеки Гарвардського Університету. Зібрали рапорти Конґресових переслухань. Разом з матеріялами УДДЦ (спогадами, книжками), ми, таким чином, організували поважний відділ про голодомор 1932-33 р. Сьогодні ми беремо активну участь у конференціях про голодомор, а також допомагаємо членам Комітету в організації виставок в різних містах Америки.

Американські студенти продовжують відвідувати нас і вивчати матеріяли про Україну. Останню науково-дослідну працю написала студентка Менгеттенвіл Коледжу під заголовком: "Language Education in Ukraine".

Президент УДДЦ, професор Тарас Гунчак, знову цього року викладає історію в Київському Університеті.

Нашу бібліотеку і архів збагатили збірки, які нам подарували Ольга Кекіш, професор Ню Йоркського Університету, і Дзюбинські Ераст і Валентина. За це їм щира подяка. Велику подяку також виносимо Ігорю Барабаху, ґрадуанту Львівського Інституту Прикладного і Декоративного мистецтва, а також його дружині Марті за організацію доставки матеріялів.

Цієї осени ми почали клясифікацію і рекордування прибувших матеріялів.

Потрібні шафи, полички, архівні коробки, а також кваліфікована секретарка, яка б друкувала картки і перевела транслітерацію матеріялів.

На все це потрібні гроші. Отже знову звертаємося до вас, дорогі жертводавці, допомогти нам.

Без вашої допомоги ми не могли б організувати те, що маємо і без вашої допомоги ми не зможемо далі розвивати нашу діяльність.

Український Дослідний і Документаційний Центр потрібний не тільки науковцям як інформаційне джерело для праці над опублікуванням нової правдивої історії України, але також для збереження документів, які є нашою чи наших нащадків спадщиною.

Ми розуміємо, що вам це трудно, але віримо в те, що ви нас знову підтримаєте.

Наперед дякуємо і рівночасно бажаємо вам Веселих Свят та щасливого Нового Року.

Тарас Гунчак, Ph.D., **президент УДДЦ**
Олена Несіна, M.A., M.S., екзекутивний директор УДДЦ

Пожертви звільнені від податку. Чеки слід виписувати на: Ukrainian Research and Documentation Center.

Наша бібліотека і архів відкриті у вівторок, середу і четвер від 10-ої ранку до 4-ої по полудні. Інші години і дні за домовленням.

Наша адреса:

UKRAINIAN RESEARCH AND DOCUM. CENTER OF THE UKRAINIAN INSTITUTE OF AMERICA
2 East 79th Street, New York, N.Y. 10021
Telephone: (212) 288-2917

Виступ Капелі Бандуристів в Рочестері

1993 рік — це ювілейний рік 75-ліття Капелі Бандуристів ім. Тараса Шевченка, який позначиться концертовим турне по Америці і Канаді, а завершиться в 1994 році літом другим турне, цим разом по східньому побережжі України, зосереджуючись на Криму, як також в Ст. Петербургу і Москві. Рочестерська громада має нагоду гостити капелю з новим репертуаром, частина якого буде присвячена відзначенню 60-ої річниці Великого голоду в Україні. Концерт відбудеться в суботу, 16-го жовтня ц. р., в год. 7-ій вечора в залі Іст Ридж школи, 2250 Ridge Road East. Квитки в ціні 12 дол. до набуття: в кредитівці, у церквах: св. Йосафата („Мозаїка"), св. Покрови, Богоявлення, „Люба Лікер", Українському Домі — Вебстер і при касі. Молодь до 18 років — безплатно.

Безпосередньо по концерті відбудеться зустріч членів капелі з громадянством Рочестеру і перекуска в їдальні школи св. Йосафата. Квитки 6 дол. від особи.

Новини Фонду Катедр Українознавства

Департамент оборони ЗСА у Вашінґтоні повідомив дирекцію Українського Наукового Інституту Гарвардського Університету (УНІГУ), що у Пентагоні відкрито нове бюро російських, українських та евразійських справ. У повідомленні говориться про консультацію бюра із спеціялістами УНІГУ на геополітичні теми тих теренів.

При кінці минулого року популярний серед американської читацької публіки тижневик „Ню Йорк Рівю" помістив обширну статтю Абрагама Брумберга (редактора колишнього журналу „Проблемс оф комюнізм" про Україну та український націоналізм. Брумберґ висвітлює українську історію негативно і подає в тому цілий ряд нісенітниць та неточностей. Такий і йому подібні виступи відомих в політичних колах інтелектуалів на сторінках американської преси створюють Україні, як культурній нації, несприятливу опінію і утруднюють її вихід у міжнародний світ.

Одне із отверджень Брумберґа з ділянки мовознавства, що українська мова походить з російської, не можна було пропустити без реакції і професор катедри української філології ім. О. Потебні в Гарварді, д-р Майкл Флаєр, написав до тижневика листа, в якому він скритикував Брумберґа за його „ревізію історії" походження української мови.

Не раз наша преса друкує сердиті листи українців до чужомовних газет і журналів, в яких вони критикують українофобію чужинців. Але чужомовна преса не реаґує на них і рідко коли поміщує їх. Тому приємно віднотувати, що арґументи проф. Флаєра (й можливо гарвардський статус) принесли позитивний вислід в дальшому числі журналу. Там поміщено його лист і відповідь Брумберґа, в якій він признався, що його критики мають рацію і вибачився за те, що поплутав походження української мови.

Лондонське видавництво „Ровтледж" весною ц. р. видрукувало велику збірку праць істориків п. н. „Споживання і світ товарів", в якій поміщено допис д-ра Ярослава Ісаєвича зі Львова („Торгівля книжками в східній Европі в XVII і на початку XVIII століть"), що його він підготовив, будучи гостюючим професором в Гарварді. Стаття проф. Ісаєвича зосереджена на історії української друкованої книжки. У висновках автор дякує жертводавцям Фонду Катедр Українознавства за щедру підтримку.

Літературно-мистецький і громадсько-політичний місячник „Всесвіт" у Києві, помістив статтю директора УНІГУ проф. Григорія Грабовича п. з. „Наука і незалежність". Тема статті — потреба оновлення наукових кадрів України.

Паризька „Культура" (польський місячник літератури та публіцистики) помістив статтю проф. Ігоря Шевченка з Гарварду „Україна між Сходом і Заходом" про впливи Візантії та Заходу на розвиток історії України.

Шестичленна делеґація Державного департаменту ЗСА та Інформаційної агенції ЗСА з Вашінґтону відвідала УНІГУ, де проведено цілоденну консультацію на тему сучасної ситуації в Україні.

ФКУ

85 років служіння українській громаді, рідній Церкві й Україні

Сидять (справа): Стефан Приймак — фінансовий секретар, Мирон Руснак — голова, парох церкви св. Йосафата о. шамб. Роман Ґолемба, головний предсідник УНСоюзу Уляна Дячук, Стефан Васьків — почесний голова, Ірина Руснак — культурно-освітня референтка, Дмитро Марґолич — голова Контрольної комісії; стоять (справа): Оксана Маркус — заступниця фінансового секретаря, Катерина Марґолич — протоколярна секретарка, Анна Васьків — член Контрольної комісії, Анна Сохоцька — заступниця голови, Марія Вовк — член Контрольної комісії.

Українська громада в Рочестері, Н. Й., була учасником врочистого святкування 85-ліття існування Братства св. Йосафата — 217-го Відділу Українського Народного Союзу, яке відбулося в неділю, 19-го вересня ц. р.

Святкування почато Св. Літургією у церкві св. Йосафата в намірені членів Відділу. Опісля в гарно прибраній квітами парафіяльній залі зібралася велика кількість громадян, щоб вшанувати піонерську організацію на нашому терені та теперішню Управу, яка, ступаючи слідами своїх попередників, продовжує працю для добра своїх членів, української громади, своєї Церкви й України.

Свято відкрила культурно-освітня референтка Відділу Ірина Руснак і традиційним привітом „Слава Ісусу Христу" привітала присутніх, так як це робили наші піонери, відкриваючи кожні свої збори. Привітала отців, Сестер Служебниць — учительок народної парафіяльної школи, гостю — головного предсідника УНСоюзу Уляну Дячук, представників організацій і гостей. Згадала також про 100-літній ювілей щоденника „Свобода", що припадає в цьому році, і який є безперервним зв'язком між українською еміґрацією і рідним краєм і тим допомагав нашим першим поселенцям в їхній праці для добра українських громад і їхніх родин.

По представленні гостей головного стола парох церкви св. Йосафата о. шамб. Роман Ґолемба відмовив молитву, а голова Відділу мгр Мирон Руснак підняв тост у пошану наших піонерів. Після обіду Ірина Руснак представила представників 25 організацій і прочитала письмові привіти.

Наступною точкою офіційної частини свята було слово голови Відділу Мирона Руснака. Прелеґент поінформував присутніх про перші організаційні кроки Братства св. Йосафата, його цілі і завдання, про перших провідників і членів, і про їхню наполегливу і невтомну працю над збереженням українських церковних і народних традицій. Ці перші поселенці — члени Братства св. Йосафата — 217-го Відділу УНСоюзу в 1908 році були основниками української зорганізованої громади на терені Рочестеру, Н. Й., а також першої української парафії св. Йосафата в 1909 р. Вони фінансово допомагали у своїх селах повітів Калуш і Рогатин розбудовувати читальні та парафії.

Теперішня управа Відділу і його члени розуміють потреби своєї громади та України. В 1000-ліття хрещення України зложили даток 1,000 дол. на т. зв. Гарвардський Проєкт, опісля 200 дол. на потреби амбасади України, а з нагоди автобусових прогульок — відвідин Головного Бюра УНСоюзу та музеїв — складено на Фонд Спадщини при УНСоюзі, на Український Музей у Ню Йорку та дієцезіяльний Український Музей у Стемфорді, Кон.

Завдяки невтомній праці урядників, а особливо фінансового секретаря Стефана Приймака, членство Відділу значно зросло. У приєднанні членів для УНСоюзу цей Відділ багато років є першуном в Окрузі. Також за старанням фінансового секретаря вже кілька років молоді члени студенти одержують стипендії від Головного Уряду УНСоюзу.

Відділ пам'ятає і оцінює працю своїх піонерів і кожного року, в День Подяки, відправляється Св. Літургія з Панахидою за померших членів.

Заслуженими членами, які відійшли у вічність, були: Микола Мурашко, Іван Пастушин, Микола Гарасимчук, Василь Кучмій, Іван Швець, Василь Луцишин, Роман Пристай, Константин Шевчук, Теодор Кубарич й інші. На їх місце прийшли нові працівники УНСоюзу і української громади.

Заступниця фінансового секретаря Оксана Маркус відчитала історичний нарис Відділу англійською мовою, щоб присутні діти і внуки піонерів добре знали про заслуги своїх дідів і батьків.

З привітами виступили голова Округи Петро Дзюба і найстарший, але ще активний 90-літній громадський діяч Василь Іванців, який в дуже цікавій формі описав діяльність перших поселенців і початки українського життя в Рочестері.

Далі слідувало святочне слово головного предсідника УНСоюзу Уляни Дячук. У своєму виступі У. Дячук високо оцінила працю Відділу, яка нерозривною ниткою тягнеться впродовж 85 років, бо опромінена любов'ю до української громади й України. Своє слово вона закінчила закликом до молодих, щоб вступали в члени УНСоюзу й продовжували працю своїх батьків. Звернулася вона також з проханням до всіх присутніх, щоб по можності, при різних нагодах, впливали на членів американського Уряду, щоб респектували Україну на рівні з іншими державами відносно фінансової допомоги, якої Україна дуже потребує.

Офіційну частину святкувань закінчено молитвою, яку провів парох церкви Богоявлення о. Василь Годенчук. Після того Оксана Маркус прочитала вірш Стефана Приймака „В пошану нашим піонерам", присвячений ювілеєві — 85-літтю 217-го Відділу.

Сестри Зіна Джус і Лідія Джус-Невмержицька відспівали чотири пісні при власному акомпаньяменті мандоліни і ґітари, за що присутні нагородили їх щедрими оплесками.

У заключному слові ведуча Ірина Руснак подякувала всім, що прислужилися до святкування. Всім гостям головного стола зложила сердечну подяку, що своєю присутністю звеличали 85-літній ювілей Братства св. Йосафати — 217-ий Відділ УНСоюзу.

Святкування закінчено так, як кінчали свої збори наші піонери — відспіванням Многоліття українському народові, а тепер додаємо ще і молодій українській державі.

Програма святкування була дуже добре зорганізована, незвичайно цікава й приємна.

Анастасія Смеречинська

Наукове Товариство ім. Шевченка

запрошує членів і громадянство на

ПЕРШУ ДОПОВІДЬ У ЦЬОМУ СЕЗОНІ

яку виголосить

ОЛЬГА ФЕДИК

доцент журналістики Львівського Університету

на тему:

СУЧАСНА УКРАЇНА: ПОЛІТИКА і ПСИХОЛОГІЯ

Доповідь відбудеться у будинку НТШ в Ню Йорку
при 63 Четверта авеню, між 9-ою і 10-ою вул.

Початок о год. 5-ій веч.

Управа НТШ

КАПЕЛЯ БАНДУРИСТІВ
ім. Тараса Шевченка
ВОЛОДИМИР КОЛЕСНИК
Мистецький Керівник

ЮВІЛЕЙНІ КОНЦЕРТИ З НАГОДИ 75-ЛІТТЯ

[illegible]

У СОРОКОВИЙ ДЕНЬ ВІДХОДУ У ВІЧНІСТЬ

бл. п.

ОСИПА СТАРОСТЯКА

члена Управи Відділу „Самопоміч" в Ню Йорку

буде відправлена

СЛУЖБА БОЖА з ПАНАХИДОЮ

в понеділок, 11-го жовтня 1993 р. о год. 9-ій ранку в церкві св. Юра в Ню Йорку

В світлу пам'ять покійного складає 500 дол. на Фонд Чорнобиля.

Управа Відділу „Самопоміч" в Ню Йорку

Ділимося сумною вісткою з приятелями і знайомими, що в середу, 29-го вересня 1993 р. відійшла у вічність на 92-му році життя

наша дорога
МАМА, БАБЦЯ І ПРАБАБЦЯ

бл. п.

Аделя Мірошниченко

народжена в Києві.

Залишила у глибокому смутку:
дочку — ТАТЯНУ з чоловіком ІВАНОМ КОХАНОМ
внуків і правнуків

ВІЧНА ЇЙ ПАМ'ЯТЬ!

Ділимося сумною вісткою, що в суботу, 25-го вересня 1993 р. помер, несподівано

наш найдорожчий
ТАТО, ДІДУСЬ та ПРАДІДУСЬ

бл. п.

РОМАН СЕМЕН КУШНІРЧУК

Покійний народився 27-го лютого 1902 року в селі Космач на Гуцульщині.

ПАНАХИДУ відслужено у вівторок, 28-го вересня в похоронному заведенні Бугая.

ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ відбулися в катедрі св. Покрови у Southfield, MI. в середу, 29-го вересня 1993 р. Тіло покійного перевезено до українського мавзолею у Washington, D.C., де спочиватиме поруч покійною дружиною Евдокією.

У глибокому смутку залишилися —
в ЗСА:
доньк**а — МАРІЯ з чоловіком СЕВЕРИНОМ**
син — ПЕТРО із дружиною СОНЕЮ
в Україні:
син — МИКОЛА із дружиною МАРІЄЮ
внучка — ГАЛИНА із чоловіком МИХАЙЛОМ
правнуки: АНДРІЙКО, СТЕПАНКО І МАРІЧКА

ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

Проф. Я. Рудницький...

(Закінчення зі стор. 1)

та Стрия, а за наукову працю — почесне членство Наукового Південносхідного Інституту Перемишля, як його уродженець. На запрошення культурно-наукових установ Києва — Інститутів Мовознавства й Математики Академії Наук України, Державних Музеїв Української Літератури і Т. Шевченка, він мав інформативні доповіді, в Архівах Києва й Львова, провів розмови про можливості поповнення їх колекцій діяспорними матеріялами.

Перед від'їздом зі Львова проф. Рудницький доповів у Державному Інституті Фізкультури про екзильні заходи в справі допущення України до участи в Олімпіядах, залишаючи відповідні матеріяли для Національного Олімпійського Комітету України. Книжкові пожертви зробив він у Києві, Львові, Стрию, Перемишлі й інших містах. Слід відзначити започаткування одномільйонового академічного фонду його імени в Стрию для допомоги майбутнім студентам українознавства в Україні й закордоном. Передбачено дальші пожертви на цей фонд з боку окремих осіб та організацій.

Ще про...

(Закінчення зі стор. 2)

трашний воїн УПА і шеф Штабу УПА Олекса Гасин-Лицар. Зі Стрийщини походив провідний діяч ОУН Степан Охримович, Дарія Ребет, Петро Мірчук, історик УПА й ОУН. Стрийщина належала до найбільш свідомих частин нашої вужчої батьківщини.

Стрийщина видала також цілий ряд визначних науковців і то старшого і молодшого покоління. Назвати б зі старшого покоління; проф. Івана Мірчука, колишнього ректора УВУ, обидвох визначних вчених Олександра і Філярета Колесів, д-ра Володимира Вергановського, д-ра Богдана Галайчука. До цього найстаршого покоління вчених належить о. Антін Петрушевич, д-р Володимир Охримович, Денис Корінець, о. крилошанин Юліян Дзерович, Володимир Безушко, музиколог і композитор Остап Бобикевич, музиколог Зеновій Лисько, Богдан Кравців, поет і літературознавець. До молодшого покоління вчених належать д-р Ярослав Падох, який дав до Збірника Стрийщина цілий ряд матеріялів у тому і про „Пласт" в Стрийщині, інж. Василь Кунда визначний хемік і винахідник з численними патентами, так само інж. Володимир Мацьків — хемік і винахідник з багатьма патентами. Зі Стрийщини походить теж Блаженніший Патріярх Мирослав Кардинал Любачівський, історик Церкви Василь Ленцик з Журавенщини і славний маляр-карикатурист Едвард Козак. Зі Стрийщини походить літературознавець Є. Ю. Пеленський, мовознавець Ярослав Рудницький, Омелян Цісик, клясичний філолог Михайло Білик. До істориків належить також визначний дослідник найновішої історії Лев Шанковський, який написав до видання „Стрийщина" дуже солідну працю, яка могла б стати докторською дисертацією про історію Стрийщини від найдавніших часів до найновіших. Зі Стрийщини походив теж ред. А. Драган. Тяжко перелічити всіх більш чи менш відомих працівників на всіх полях наукового, духовного, політичного, культурного і економічного життя, бо їх так багато, що в картковому перегляді годі перелічити.

Варто набути собі бодай один том цієї вартісної праці, щоб оцінити труд тих всіх, які над цим виданням трудилися включно з останнім головою Комітету Стрийщини д-ром Богданом Ковалем, якому належиться признання за довершене діло, назва якого „Стрийщина".

ВОНИ ЗНАЙШЛИ БАТЬКІВ В АМЕРИЦІ

У пологовому відділі Ялтинської лікарні нестерпно довго страждала студентка одного з місцевих навчальних закладів, якій ледве сповнилось 17 років. А коли нарешті скінчилися страшні муки, акушерка втішила страдницю з народженням донечки.

За деякий час дитину вперше принесли до палати. Молода мати обережно прийняла її на руки і поклала поруч із собою. Напевно немає потреби розповідати про те який то радісний і незабутній момент у житті кожної жінки. Однак цього разу все було навпаки. Глянувши на обличчя немовляти, студентка жахнулася: губа заяча, ніс ледве виднівся, а коли розгорнула пелюшки, то відразу помітила, що рученята і ніжки не такі, як у всіх дітей.

— Заберіть цю потвору! — зайшлася у горячковому плачу молода жінка. — Це не моя дитина, її підмінили. Я не хочу, не візьму її.

І слова свого вона, на жаль, дотримала, втікши з лікарні при першій нагоді. Та навіть при великому бажанні студентці нікуди було взяти доньку. В гуртожиток, у якому вона жила, не пустили б з малятком, а іншого притулку не було. До того ж, хлопець, з яким зустрічалась, довідавшись, що незабаром стане батьком, покинув свою кохану.

Ось така сумна історія сталася дев'ять років тому у Ялті — курортній столиці Криму.

Як бачите, тільки з'явилась дитина на світ Божий, а вже на неї чатували важкі випробування. Сиротинкою, від якої відмовилися батьки, опікувалися у спеціялізованому притулку, а коли трохи підросла, то її домівкою стали дитячі будинки, останній з яких знаходиться у Тернопільській області.

Дівчинка, яку назвемо Мариною, росла замкненою, майже не спілкувалася із своїми ровесницями через те, що не могла з ними бавитися, її часто дразнили, навіть ображали. Тому майже завжди була самотньою, а коли виходила на вулицю, то обов'язково закривала хустиною обличчя. Марина заздрила дівчаткам, які займалися спортом, брали участь в роботі мистецьких студій, виступали в концертах. Все це для неї було недосяжним і тому часто плакала, проклинаючи свою гірку долю.

Півтора року тому для Марини, як і для інших сиріт, загорівся вогник надії: по дитячих будинках рознеслась звістка, що українська громада Чикаґо запросила до себе групу сиріт на тримісячний відпочинок. Новина відповідала дійсності. По обидва боки океану велася активна підготова до здійснення шляхетної акції. У Тернополі завершувалася робота по відбору дітей, а у Чикаґо визначилися сім'ї, які виявили бажання прийняти сиріт.

І ось настав довгожданний день. Літак-велетень польської авіякомпанії, торкнувшись колесами бетонової доріжки летовища О'Гер, підрулив до аеропорту і на американську землю ступили 127 українських дітей-сиріт у супроводі групи вихователів. На них чекала тепла, сердечна зустріч. Спеціяльні автобуси швидко доставили малюків в Український Культурний Осередок. У цей час тут зібралися родини, які заявили про своє бажання прийняти дітей на відпочинок, представники громадських об'єднань, серед присутніх був і лютеранський священик Ярослав Шепелявець, який став одним із організаторів цієї гуманної акції.

А потім отець Мирон Панчук з церкви свв. Володимира та Ольги приступив до виконання почесного доручення: він називав прізвища дітей та тих, хто буде ними опікуватися. На очах у присутніх відбувалося їх перше знайомство.

Члени комісії, яка нещодавно побувала у Чикаго і знайомилася з життям українських дітей (зліва): Л. Артамонова, К. Завадська, І. Калинець та Л. Виноградова. (Світлив А. Гороховський).

Наталія Гуміняк (зліва) та Мар'янна Колл із своїми дітьми, яких вони адоптували.

Марину довго чомусь не викликали і тому вона вирішила, що за нею ніхто не прийде. Дівчина забралась собі у куток, прикрила обличчя хустинкою і тихенько плакала. Та незабаром пролунало у залі її прізвище, і у ту ж мить до неї попрямувало подружжя Іннесів. Побачивши її зажуреною та заплаканою, вони впали перед нею на коліна.

— Серденько, ти наше, — мовили в один голос, — ми давно чекаємо на тебе, будеш нашою донечкою, тобі буде у нас добре. Поїхали до нас, до дому, ти, певно, втомилась, адже дорога дуже довга.

Марина зніяковіла, такої зустрічі вона не чекала, від несподіванки і слова мовити не могла, тільки сльози, цього разу сльози радости і втіхи збігали з очей.

— Прошу вас, людоньки, зведіться — благала дівчина, — я охоче поїду з вами, а наразі дякую за запрошення, за добрі слова, до мене ще ніхто так не звертався.

Сирітка із Тернопілля опинилася в родині Іннесів, мешканців міста Кеноша, у Висконсині. Господар дому Стівен працює у крамниці, а його дружина Патриша є медичною сестрою у місцевому шпиталі. Дівчинка з неприхованим зацікавленням оглянула призначену для неї простору кімнату, у шафі побачила суконки, білизну, верхній одяг, все нове, все відповідало її розміру. Ліжко виблискувало білизною, вона ще ніколи не спала на такій гарній чистій постелі. Поруч вабили кольорова телевізія, відеомагнітофон, програвач. Одним словом, Марина відчула себе ніби в раю.

Коли дівчинка призвичаїлася, Іннеси взялися за її лікування. У свій час Марина перейшла кілька операцій в Україні, а у Чикаґо хірурги продовжили складну і дуже тонку роботу усунення тих недоліків, якими її „нагородила" природа. Що й говорити, для дівчинки почалися важкі дні, однак слід сказати, що операції, а їх було кілька, вона переносила мужньо. Сили додавало те, що Марина бачила їх позитивні наслідки. З кожним днем змінювалося на краще обличчя, та й хода стала розкутою, легкою. Тепер вихованку Іннесів можна побачити в гурті подруг, які із захопленням бавляться м'ячем, а то й на велосипеді, на якому долає не одну милю.

— Сталося справжнє чудо! — вигукнула депутат Верховної Ради України Катерина Заславська, коли нещодавно зустрілася з Мариною у Чикаґо. Вона добре пам'ятає як виглядала дівчина перед поїздкою до Америки, адже не раз зустрічалася з нею у сирітському будинку.

Немає потреби доводити читачам, що Марина припала до душі Іннесам, вони полюбили її і тому, не роздумуючи, взялися за оформлення документів на адоптування сирітки. Їм видавалося, що це проста справа, варто оголосити про свій намір, як усе буде вирішено без особливих труднощів. Та в дійсності усе виявилося набагато складніше. Щоб прискорити цей процес, Стівен, знаючи тільки одне українське слово „дякую", вирушив до Києва. Там не один день йому довелося ходити по урядових кабінетах, зустрічатися з юристами, депутатами парляменту поки справа рушилася з місця. Повернувся Стівен додому впевнений, що недаремно пустився у таку довгу дорогу.

— Отже, я залишусь з вами назавжди? — питала Марина.

— Так, так обов'язково залишишся, ти наша назавжди, ми нікому тебе не віддамо, — заспокоювали її Стівен та Патриша.

Раділи своїми новими умовинами життя не тільки Марина, а ще й 52 сироти, які разом з нею прибули до Чикаґо. Вони також знайшли тут нових батьків. Про всіх, звичайно, розповісти в одній газетній статті немає можливости, тому доведеться обмежитися кількома прикладами.

Троє дівчаток: Руслана Максимович та сестри Макарови Віта та Едіта стали членами американської родини Вілляма та Дебри Морів, які заявили про своє бажання адоптувати сиріток. Для них створені гарні умови, дівчатка забезпечені усім необхідним, добре одягнені, оточені справжньою батьківською увагою і любов'ю. Тепер сім'я Морів складається з п'ятьох дітей, у тому числі два сини господарів дому. Хлопчики дуже уважні до своїх нових сестер, вчать їх англійської мови, допомагають виконувати шкільні завдання. Один раз на тиждень до колишніх сиріток приїздить вчитель і проводить з ними заняття з української мови. Підручники та інша навчальна література, як і художні твори для колишніх вихованців дитячих будинків надходять з України.

Коли зайшлося про рідну мову, то варто відзначити, що у цій, як і у інших американських родинах, де виховуються сироти, дитячі кімнати прикрашають атрибути України: національні прапори, герб незалежної країни, портрет Т. Шевченка, інших діячів української культури, мистецтва, літератури.

А тепер завітаємо до родини аспіранта Іллинойського університету Богдана Кукурудзи, яка дала притулок двом дітям — Васильковi та його сестрі Надійці. Їх мати та бабуся померли, сталося це незадовго до того, як у Тернополі почали комплектувати сирітську групу для поїздки до Чикаґо. Малюки дуже важко перенесли трагедію і тільки тут, в українській сім'ї, російські діти знайшли спокій і нормальні умови життя, які їм створили їх нові батьки.

Цього літа Василько та Надійка відпочивали у суміському таборі, а потім разом із батьками провели деякий час на узбережжі Атлантичного океану.

Двох сестер — Тетяну та Світлану, прийняла на виховання родина Володимира Гончарова, викладача Іллинойського університету. Про умови, створені дітям, можна довго розповідати, скажу тільки, що їм таке життя навіть і не снилося. В. Гончаров виявляє велику турботу не тільки про своїх вихованців, але й про усіх дітей, прибулих з України. Він, зокрема, склав короткий українсько-англійський словник, з допомогою якого можна швидше опанувати найбільш уживані слова та вислови, що полегшує спілкування з американцями.

Слід відмітити, що діти, які залишилися в Америці, незабуті Україною, батьківщина цікавиться їх долею. З цією метою нещодавно у Чикаґо побувала комісія у складі депутатів Верховної Ради Ірини Калинець і Катерини Заславської та юристів Кабінету Міністрів Лариси Артамонової і Людмили Виноградової. Вони побували в сім'ях, в яких знайшли притулок сироти з Тернопільщини, вивчали їх умови життя. Про свої спостереження вони розповіли журналістам на пресконференції, що відбулася в домі Наталії Гуміняк, яка адоптувала Олю Тимощук. Там же була присутня ще одна Оля, молодша за віком, разом із своєю новою матір'ю — доктором мікробіології Мар'яною Колл. Журналісти мали можливість не тільки поговорити з дітьми, але й переконатися у їх здібностях, які проявилися вже тут, на американській землі. Маленька Оля порадувала своєю вправною грою на фортепіяні, а старша — показала дуже гарні малюнки, на яких вона зобразила квіти, що ростуть в Україні.

Та повернемося до пресконференції. Із висновками праці комісії газетярів познайомила І. Калинець — голова підкомісії шкільництва Комісії з питань освіти і науки Верховної Ради України. Вона, між іншим, сказала:

— Перед нами було поставлено два завдання: перше — перевірити в яких умовах живуть діти, що приїхали на відпочинок до Америки і залишилися там, і друге — познайомитися з родинами, які дали притулок сиротам. Ці доручення ми виконали. Ось до яких висновків ми прийшли: дітям створено добрі умовини життя, ніяких порушень їх прав з боку нових батьків ми не встановили.

На цьому, здавалось би, можна було б і поставити крапку, адже сироти знайшли батьків, а батьки — дітей, яких по-справжньому полюбили і яким створили усі умови для забезпеченого існування, навчання та відпочинку. Все це так. Але... Саме про це „але" слід сказати окремо.

Родина Морів, у яких два сини, Джошуа та Джеремі, адоптували трьох дівчаток: Руслану, Едіту та Віту.

Спочатку наведу кілька цифр, без яких нам не обійтись. Так ось, у січні 1992 року до Чикаґо на відпочинок приїхало 127 вихованців дитячих будинків та шкіл-інтернатів Тернопільської области. Про це докладно розповідалося на початку цієї статті. А коли прийшов час повертатися додому, то 53 дитини, в основному сироти, залишилися у ЗСА, а решта повернулася на батьківщину.

Саме тоді американські родини, які дали притулок цим сиротам, звернулися до компетентних органів в Україні з проханням надати допомогу в оформленні адоптування дітей.

Як не прикро про це писати, але це звернення не знайшло підтримки з боку керівників Тернопільської области. Більш того, вони взагалі забули про дітей, яких відправили до Америки. Тільки через півроку згадали про них.

Бажаючи прискорити вирішення справи, американські батьки, не рахуючись з великими подорожніми витратами, змушені були кілька разів їздити в Україну, однак ні у Києві, ні у Тернополі ніхто не бажав братися за вирішення наболілого питання. Тому не дивно, що досі жодна справа не доведена до кінця.

Тверезо оцінюючи становище, треба визнати: йдеться про непросту проблему, вона вимагає ґрунтовного вивчення долі кожної дитини і для цього, звичайно, потрібний час. З цим усі погоджуються, однак, як нам видається, при активній підтримці тернопільського начальства можна було б прискорити оформлення необхідних документів. Тоді відпала б необхідність витрачати значні фонди для поїздки в Україну, а ці гроші доцільніше було б використати для потреб самих дітей.

Уряд України, керівники Тернопільської области, представник Президента у цій області і, нарешті, комісія, яка нещодавно побувала у Чикаґо — усі обіцяли вжити невідкладних заходів до того, щоб американські родини, які проявили справжнє піклування про українських сиріт, якомога швидше отримали документи на адоптування дітей.

Анатолій Гороховський

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

НЕДІЛЯ, 17-го ЖОВТНЯ 1993 р.

Рочестер, Н. Й. Квартальні збори 367-го Відд. УНС о год. 2-ій по пол. в приміщенні кафетерії при церкві св. Йосафата. Проситься всіх членів взяти активну участь у зборах. — Управа Відділу.

OKSANA PICK UP SERVICE
Забираємо кожен пакунок з кожної хати в Америці БЕЗКОШТОВНО !
Для відбору - 1 800 965-7262

Чи ви знаєте, що УНСоюз уділяє своїм членам:
• Перші гіпотечні позички (мортґеджі) на купно власного дому
• На 1 до 3 родинні доми, де живе власник
• По доступних відсотках
Або, може ви думаєте перефінансувати існуючу позичку:
Щоб довідатися більше про наші гіпотечні позички просимо вас телефонувати на число:
(201) 451-2200 або
1 (800) 253-9862
(поза Н.Дж.)

Скористайте з виїмково доброї нагоди!
ПРИЙМАЄТЬСЯ
ОГОЛОШЕННЯ
до Календаря УНСоюзу на 1994-ий рік
який цього року виходить накладом 12 тисяч примірників
Цим Ви зможете познайомити ввесь український загал з Вашою установою, Вашою професійною обслугою, чи Вашим підприємством.
ЦІНИ ОГОЛОШЕНЬ

Одна сторінка	$120.00
Пів сторінки	75.00
Чверть сторінки	45.00
Одна восьма сторінки	25.00

Реченець замовлення оголошень до 9-го жовтня 1993 р.
Належність проситься надсилати:
SVOBODA
30 Montgomery Street • Jersey City, N.J. 07302

УКРАЇНСЬКЕ ПІДПРИЄМСТВО
So. Bound Brook Monument Co.
45 Mountain Avenue, Warren, N.J. 07059
РАЇСА ХЕЙЛИК, власник
(908) 647-7221 • (908) 647-3492
СТАВИМО ПАМ'ЯТНИКИ, МАВЗОЛЕЇ, СТАТУЇ З РІЗНИХ ҐРАНІТІВ, БРОНЗИ НА ПРАВОСЛАВНОМУ ЦВИНТАРІ СВ. АНДРІЯ В С. БАВНД БРУКУ, СВ. ДУХА, ГАМПТОНБУРҐУ ТА ІНШИХ

ARKA Company DEPARTMENT STORE
26 First Avenue
New York, N.Y. 10009
Tel.: (212) 473-3550
НА РІЗДВЯНІ СВЯТА: КУТЯ, МАК, ГРИБИ, СВЯТОЧНІ КАРТОЧКИ, КОЛЯДИ (касетки — платівки). ВИСИЛАЄМО ПОШТОЮ.

• НА ПРОДАЖ •
THE VILLAGE OF ST. VOLODYMYR
a propose
98 LUXURY CONDO
project ready for construction package for sale. North Port, Fla
Call D. F. Bowers for details.
(813) 365-6350

ПРОДАЄТЬСЯ ОСОБИСТА
колекція картин професора СЛУПСЬКОГО П.
(20 картин пейзажного живопису відомих українських мистців: І. Пелипенко, Г. Тишкевич, Т. Шевченко та ін.), полотно, олія.
Тел.: (201) 371-6828

• ПРАЦЯ •
Пошукує працю
Жінка віком 34 роки з України.
Телефонувати на число
(203) 336-1332

Пошукую жінку
до опіки 4-літнього хлопчика. Вечорами від 5-10-ої год., чотири дні в тижні. Платня за домовленням. Телефонувати на число
(201) 222-3867

•FUNERAL DIRECTORS•
ПЕТРО ЯРЕМА
УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК
Займається похоронами в BRONX, BROOKLYN, NEW YORK і ОКОЛИЦЯХ
ЛУЇС НАЙҐРО — директор
Родина ДМИТРИК
Peter Jarema
129 EAST 7th STREET
NEW YORK, N.Y. 10009
(212) 674-2568

LYTWYN & LYTWYN
UKRAINIAN FUNERAL DIRECTORS
AIR CONDITIONED
Обслуга ЩИРА І ЧЕСНА.
Our Services Are Available Anywhere in New Jersey.
Також займаємося похоронами на цвинтарі в Бавнд Бруку і перенесенням тлінних Останків з різних країн світу.
UNION FUNERAL HOME
1600 Stuyvesant Avenue
(corner Stanley Terr.)
UNION, N.J. 07083
(908) 964-4222
(201) 375-5555